

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXVII ♦ Nr. 1 (370) ♦ IANUARIE 2017

◆ Testamentul Patriarhului României Justinian Marina

N-am adunat aur și argint, nici bijuterii sau pietre scumpe, fiindcă niciodată nu mi-am pus nădejdea în ele, ci totdeauna mi-am pus nădejdea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu”.

» Pagina 4

◆ Anul Nou și Boboteaza, la români

Cele mai multe dintre tradițiile noastre sunt strâns legate de Sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou. Vechi izvoare atestă celebrarea Anului Nou toamna, apoi primăvara.

» Pagina 5

◆ Din viața eparhiei

✎ Slujbă de binecuvântare a sălii „Petre Țuțea”, din incinta Penitenciarului Aiud

✎ Omagiu adus lui Samoilă Mârza, fotografii Marii Uniri de la Alba Iulia, din 1918

Paginile 2-3

◆ Varia

✎ Biserica Nașterii Domnului din Betleem va fi restaurată complet în anul 2020

✎ Inteligența emoțională

✎ Sărbătoarea Arătării Domnului sau Epifania

Pagina 7

2017 – Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului

În fiecare an, în cuprinsul Patriarhiei Române, se desfășoară numeroase activități care dezvoltă două tematici generale, stabilite de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Subiectele dezbătute în viața bisericească răspund nevoilor pastorale ale credincioșilor, aceștia având prilejul de a se edifica spiritual și de a-și întări în suflete valorile perene ale credinței noastre. Temele tratate în Anul omagial și în Anul comemorativ aduc în lumină aspecte importante din istoria și din viața Bisericii străbune. Înțelegerea și asumarea acestor realități spirituale care împodobesc tezaurul eclesial presupun o actualizare firească a memoriei și a tradiției noastre milenare.

La inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în ședința de lucru din 28 și 29 octombrie 2015, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2017 drept *Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului*, în Patriarhia Română. Astfel, al zecelea an omagial și comemorativ din Biserica noastră, pe de o parte, ne aduce în vedere triumful Ortodoxiei în fața

tuturor ereziilor veacurilor prin sfintele icoane, iar pe de altă parte, ne provoacă la un exercițiu al memoriei și al recunoștinței față de cei care și-au mărturisit credința în Hristos, chiar cu prețul sângelui.

Proclamarea Anului omagial a avut în vedere împlinirea a 1230 de ani de la Sinodul VII Ecumenic (787) de la Niceea, care a pecetluit

pentru totdeauna temeiurile dogmatice și morale ale cinstirii sfintelor icoane. Prin aceasta, în centrul misiunii Bisericii este reafirmată categoric importanța icoanelor ca mijloace de mărturisire a credinței ortodoxe în întruparea Fiului lui Dumnezeu și ca ferestre spre Împărăția cerurilor. Pentru intensificarea vieții bisericești, se impune evidențierea rolului liturgic și

catehetic al sfintelor icoane și importanța acestora în mentalul colectiv al poporului român. Icoana ne invită la rugăciune și la sfințenie și ne cheamă să contemplăm frumusețea tainică a Casei lui Dumnezeu, în care, încă din această viață, gustăm din bucuria Raiului ceresc.

Anul comemorativ are drept scop cinstirea împlinirii a 40 de ani de la mutarea la Domnul a vrednicului de pomenire Preafericitul Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (1948-1977), precum și cinstirea tuturor acelor (ierarhi, preoți și mireni) care au mărturisit și au apărut credința noastră strămoșască, în timpul regimului comunist. Ca un înțelept apărător al Bisericii neamului nostru românesc, Patriarhul Justinian a reușit să insuflă preoților răvna apostolatului roditor, pentru a păstra aprinsă flacăra credinței în sufletele credincioșilor. Într-o perioadă ostilă religiei creștine, cu mari sacrificii, au fost ctitorite numeroase biserici parohiale și a fost restaurată o parte însemnată a monumentelor istorice bisericești.

CJM
YIK

Pr. Oliviu Botoi

» continuare în pag. 2

Cuvântul
ierarhului

Datoria de a-l iubi pe aproapele nostru

Cu puțin înainte de a muri, Mântuitorul nostru Iisus Hristos le-a spus ucenicilor Săi să aibă dragoste unii față de alții. El vrea ca ei să fie recunoscuți ca atare prin iubirea reciprocă: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, de veți avea iubire unii pentru alții” (In. 13, 35). Scriitorul bisericesc Origen afirma: „După cuvântul lui Dumnezeu, cea mai aleasă dintre virtuți este iubirea aproapei”. Dragostea este semnul distinctiv al creștinului. Adevărații creștini trebuie să arate concret că viața pe care Hristos a adus-o poate, realmente, să dea naștere unei societăți noi, în care se trăiesc legături de fraternitate, de ajutor și de slujire reciprocă.

Epistola către Diognet, scrisă în secolul al doilea, scoate în evidență faptul că „creștinii nu sunt diferiți de ceilalți, nici datorită averii, nici datorită modului de a vorbi, nici datorită formei îmbrăcămînții lor. De fapt, nu locuiesc în orașe speciale, nu folosesc un limbaj straniu și nu adoptă un stil de viață aparte”. Ei sunt persoane nor-

male, ca toate celelalte. Și, cu toate acestea, păstrează un secret care le permite să marcheze profund societatea, devenind sufletul acesteia (cf. cap. 5-6). Pe primii creștini din Ierusalim poporul îi preamărea pentru virtuțile lor, și creștea numărul bărbaților și al femeilor care credeau în Domnul (cf. Fapte 5, 13-14).

Ce am făcut noi din porunca lui Hristos, Care ne spune: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Mt. 12, 31)? Dumnezeu ține atât de mult la fiecare creatură, încât nu există o modalitate mai bună de a-I arăta iubirea pe care o avem pentru El decât aceea de a fi o expresie de iubire față de toți. Așa cum părinții sunt mulțumiți atunci când văd că fiii lor se înțeleg, se ajută, sunt uniți, la fel și Tatăl nostru cerește este mulțumit atunci când vede că îl iubim pe aproapele ca pe noi înșine, contribuind astfel la unitatea familiei umane. Sfântul Vasile cel Mare ne spune: „Dacă Dumnezeu este iubire (I In. 4, 8), cel care nu iubește este lipsit de harul dumnezeiesc”.

Noi, creștinii, Îl iubim și Îl slujim pe Dumnezeu în măsura în care iubim și cinstim fiecare persoană, prieten ori necunoscut, din poporul nostru sau din altul.

La Judecata de Apoi, Iisus Hristos, Dreptul Judecător, ne va întreba dacă am dat de mâncare și de băut celui înfometat și însetat, dacă l-am primit pe cel străin, dacă l-am îmbrăcat pe cel gol, dacă l-am vizitat pe cel bolnav sau pe cel aflat în închisoare. Este vorba de gesturi mici; și, cu toate acestea, ele au valoarea eternității. Nimic nu este mic din ceea ce este făcut din iubire, din ceea ce este făcut pentru El. Domnul Iisus nu doar că a rămas aproape de săraci și de marginalizați, nu doar că i-a mângâiat pe cei suferinzi și i-a vindecat pe cei bolnavi, dar i-a iubit cu o iubire preferențială, numindu-i frați (cf. Mt. 25, 40) și fiind solidari cu ei. Și astăzi sunt mulți oameni care suferă în jurul nostru pentru multe cauze și care imploră, chiar și fără cuvinte, ajutorul nostru. În toți aceștia, continuă să fie prezent Hristos, Care ne cere o iubire concretă,

capabilă să inventeze noi „fapte de milos-tivire”, răspunzând noilor nevoi din lumea contemporană.

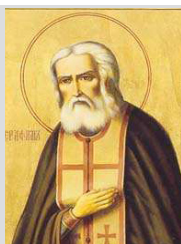
Creștinii sunt chemați să transforme cultul liturgic în viață, sunt chemați să iasă din bisericile în care Dumnezeu este adorat și laudat, pentru a merge în întâmpinarea celor aflați în necazuri și dificultăți. În felul acesta, ei pot pune în practică ceea ce au învățat în timpul de rugăciune și de comuniune cu Dumnezeu. Sfântul Chiril al Alexandriei zicea: „A împlini iubirea față de frați este lucrul cel mai plăcut lui Dumnezeu”. Deci, trebuie ca toți să fim cu adevărat conștienți că avem datoria de a-l iubi pe aproapele ca pe noi înșine, până la a nu-i face celuilalt ceea ce nu am vrea să ni se facă nouă. Astfel procedând, nu ar mai fi războaie, corupția ar dispărea, fraternitatea universală nu ar mai fi o utopie și civilizația iubirii ar deveni curând o realitate.

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Ianuarie

Sfântul Cuvios Serafim de Sarov

Sfântul Serafim de Sarov s-a născut la 19 iulie 1759 în orașul Kursk din Rusia, primind la botez numele de Prohor. Părinții săi, Isidor și Agatia Mosnin, erau oameni înstăriți, însă evlavioși și foarte milostivi. Rămas orfan de tată la 3 ani, micuțul Prohor a fost crescut de mama sa, încă din copilărie bucurându-se de ocrotirea Maicii Domnului. Și-a început viața monahală în Mănăstirea Sarovului, la vârsta de 19 ani. După opt ani petrecuți ca frate, Prohor s-a învrednicit de chipul îngeresc, primind numele de Serafim, iar un an mai târziu a fost hirotonit ierodiacon. În 1793, la 35 de ani, a primit marele dar al preoției.

Curând după aceasta, implinind 16 ani de viață monahală, cu binecuvântarea bătrânului său, egumenul Pahomie, Sfântul Serafim s-a retras în pustie, într-o chiliuță din desișul pădurii, aflată pe malul râului Sarovka, la câțiva kilometri de mănăstire. Aici și-a făcut o grădină de zarzavat și a adus doi stupi, iar ziua și-o petrecea muncind, rugându-se neîncetat și citind Noul Testament, cu precădere Sfintele Evanghelii. Nu neglija nici cele 7 laude, metaniile și alte nevoințe.

Fiindu-i dat darul înaintevererii, Sfântul Serafim de Sarov, făcătorul de minuni, oferea tuturor mângâiere și povață. Sfântul întâmpina pe oricine venea la el cu o închinăciune, un sărut duhovnicesc și cuvintele urării pascale „Hristos a înviat!”, numindu-i pe toți „bucuria mea”. Era binecunoscut pentru iubirea pe care o arăta tuturor celor care veneau la el cu sinceritate. Acest mare sfânt își revărsa dragostea dumnezeiască spre toți cei care îl vizitau: țărani și nobili, mireni, monahi și monahii. Câțiva dintre fiii săi duhovnicești au fost binecuvântați să vadă strălucirea Sfântului Duh asupra părintelui lor. Ei povestesc că atât de plin de strălucire era chipul său, încât era imposibil să-l privești. Învățătura sa cu privire la scopul vieții creștine - dobândirea Duhului Sfânt - a fost oferită într-un astfel de moment deosebit.

În data de 2 ianuarie 1833, Sfântul Serafim de Sarov a fost găsit în chilia sa, adormit în Domnul, la rugăciune, în genunchi, cu mâinile încrucișate pe piept în fața icoanei Maicii Domnului. Această zi a și fost stabilită de Biserica Ortodoxă pentru a fi zi de cinstire și de pomenire a sa.

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA IANUARIE

» continuare în pag. 5

Anul Nou și Boboteaza, la români

Neamul românesc este unul dintre cele mai privilegiate, fiind depozitarul unor tradiții și obiceiuri deosebite, care, prin originalitatea și caracteristicile specifice, leagă vechile timpuri de cele noi. Tradițiile poartă cu ele podoabe și daruri ale pământului, înțelepciunea poporului și credința în Dumnezeu.

Cele mai multe dintre datinile noastre sunt strâns legate de Sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou. Vechi izvoare atestă celebrarea Anului Nou toamna, apoi primăvara, crezându-se că, la echinocții, forțele naturii pot influența viața. Considerând că anul este personificarea Soarelui, că se numește An Vechi înainte de miezul nopții, apoi An Nou după ce renaște, romanii au mutat sărbătoarea la 1 ianu-

arie, celebrând-o cu bucurie, cu masă bogată și casă luminată.

În satele românești, pe lângă bucuria și fastul ce însoțesc trecerea dintre ani, ajunul Anului Nou continuă să fie marcat de o datină străveche, a cărei nume și ceremonial de manifestare diferă de la o zonă etnografică la alta: „Plugușorul”, „Uratul”, „Uratu-ra de Sfântul Vasile”, „Buhaiul”, „Plugul Mare”, „Plugul flăcăilor”.

În noaptea de Ajun a Anului Nou, masa se lasă încărcată cu bunătăți, ca să fie belșug tot anul. De asemenea, se lasă porțile ogrăzii larg deschise și lumina aprinsă ca să vină cât mai mulți colindători. Aceasta era o cinste deosebită. Se spune că cine doarme în noaptea de Ajun va fi somnoros tot anul, iar cine plânge în noaptea de Ajun va plânge tot anul.

LUNA IANUARIE ÎN ISTORIE

1 ianuarie 1432: Se stinge din viață Alexandru cel Bun, domn al Moldovei;

3 ianuarie 1853: La Sibiu, apare pentru prima dată ziarul „Telegraful român”, condus în primii ani de către Florian Aaron și apoi de către Dr. Pavel Vasici;

5 ianuarie 1716: Nicolae Mavrocordat este numit domn al Munteniei, fiind instaurat, astfel, regimul fanariot în acest principat;

15 ianuarie 1850: S-a născut Mihai Eminescu (Mihail Eminovici), poet, prozator și jurnalist român, originar din Moldova;

24 ianuarie 1859: Adunarea Electivă a Valahiei se pronunță pentru alegerea ca domn a lui Alexandru Ioan Cuza;

30 ianuarie 1695: Sfântul Constantin Brâncoveanu, domn al Munteniei, primește ca recompensă pentru serviciile aduse Curții din Viena, titlul de principe al Imperiului.

» continuare din pag. 1

2017 – Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului

Conform programului-cadru național, aprobat de către Sfântul Sinod, în primul semestru al acestui an, sub genericul tematic al Anului omagial vor fi evidențiate următoarele teme: apariția icoanei și a picturii în Biserică, teologia icoanei, prevederi canonice, juridice și erminetice privitoare la icoane și la pictura bisericească, icoana în cultul ortodox, icoana în viața creștinului ortodox, icoana în școală, pictorul de icoane, tradiția iconografică românească, actualitatea, importanța și necesitatea sfintelor icoane pentru viața și misiunea Bisericii astăzi. Centrele eparhiale, protoiereile și parohiile vor intensifica activitățile specifice Anului omagial prin: simpozioane și conferințe despre sfintele icoane, împodobierea locașurilor de cult, pelerinaje la mănăstirile cu icoane făcătoare de minuni sau cu o iconografie mo-

numentală, catehizarea credincioșilor în ceea ce privește importanța icoanei în viața duhovnicească ș.a.

În al doilea semestru al anului 2017, sub genericul „Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului”, vor fi evidențiate personalitatea și moștenirea misionară a Patriarhului Justinian și vor fi evocate portretele biografice și spirituale ale clericilor din cuprinsul eparhiilor românești, care au mărturisit și au apărât credința creștină ortodoxă în vremurile recente de prigoană, prin înțelepciune și tact pastoral, prin curaj și fermitate în transmiterea credinței și prin mărturisire jertfelnică. De cele mai multe ori, clericilor care și-au mărturisit crezul lor spiritual li s-au alăturat mulți credincioși, atât din rândul intelectualilor de elită, cât și dintre simplii creștini care și-au asumat cu statornicie legământul Sfântului Botez.

Cu binecuvântarea și prin purtarea de grijă a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, în cuprinsul Eparhiei noastre vor fi organizate o serie de activități dedicate Anului omagial și Anului comemorativ: simpozioane teologice, conferințe pastoral-misionare, colocvii, întruniri tematice în cercurile pastorale, cateheze despre sfintele icoane și despre apărătorii Ortodoxiei, editare de cărți, emisiuni radio etc. Arhipăstorul nostru ne încredințează de faptul că „prin comemorarea celor închiși și omorâți în temnițele comuniste, noi proslăvim martiriul sau mucenicia care, în creștinism, are o semnificație deosebită. În martiriu, strălucște sfințenia Legii lui Dumnezeu și intangibilitatea demnității personale a omului creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu”.

Pr. Oliviu Botoi

Piesă de teatru susținută de către tinerii Grupului de Inițiativă pentru Tineret din protopopiatul Luduș

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, Protopopiatul Ortodox Luduș, în colaborare cu Primăria și Casa de Cultură „Pompeiu Hărășteanu” Luduș, a organizat sâmbătă, 14 ianuarie a.c., cu prilejul sărbătoririi Zilei Culturii Naționale, premiera piesei de teatru *Goana după fluturi* de Bogdan Amaru, în regia lui Emanuel Petran de la Teatru Național din Cluj-Napoca. Spectacolul s-a desfășurat în Sala Mare a Casei de Cultură, fiind interpretat de către membrii Grupului de Inițiativă pentru Tineret din cadrul protopo-

piatului Luduș și de elevi ai Liceului Tehnologic din localitate.

Piesa dramaturgului Bogdan Amaru pune față în față două lumi – a celor bogați și a celor săraci – și este o pledoarie pentru dragostea simplă, trăită în condiții modeste. Un tânăr doctorand în științele naturii, nevoiaș, este îndrăgostit de o creatoare de modă dintr-o mahala bucureșteană. Însă, i se ivește „oportunitatea” de a se căsători cu o fată frumoasă, fiica unui bogătaș care, de altfel, nu-l doarește ca ginere. În final, acest plan eșuează, iar tânărul va descoperi adevărata fericire alături de cea care îl iubește cu adevărat.

„Personajele acestei piese sunt speriate, ca noi toți, de fragilitatea relațiilor dintre oameni și, ca să nu tremure, glumesc. În goana după fericire, împrumută măști, joacă roluri, făuresc vise care se năruie sub asaltul unei realități în care nimeni nu e rău: doar interesele sunt divergente. Este o piesă cu și despre tineri frumoși, despre frumusețea tinereții și zbuciumul maturizării. Este o invitație de a iubi lumea, împodobind-o cu propriile visări”, a precizat regizorul Emanuel Petran.

Dorin Grama

Slujbă de binecuvântare a sălii „Petre Țuțea”, din incinta Penitenciarului Aiud

În data de 19 ianuarie a.c., a avut loc slujba de binecuvântare a sălii „Petre Țuțea” din incinta Penitenciarului Aiud. Noua locație este destinată desfășurării activităților de educație și asistență psihosocială cu deținuții, numele ei fiind ales în memoria eseistului, filosofului și economistului Petre Țuțea, care a suferit 13 ani de detenție politică, dintre care mai mult de 5 ani în Penitenciarul Aiud.

La evenimentul binecuvântării lucrărilor au participat Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu,

Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, și Preasfințitul Părinte Ilarion Făgărașanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului. Rugăciunea și cuvântul cu putere multă ale *troiței de arhierei* au fost unele înțarite și adevărate de duhul cerului și glasul istoriei.

După slujba de binecuvântare, părintele Iosif Zoica a susținut prelegerea *Destinul lui Petre Țuțea - „meseria de a fi român” și credința că merită să mori în numele demni-*

tății, iar un grup de deținuți aflați în custodia penitenciarului au prezentat un program artistic inedit.

Administrația Națională a Penitenciarelor acordă o importanță deosebită respectării și garantării dreptului fundamental la libertatea de gândire, de conștiință și de credință religioasă a persoanelor private de libertate, fapt pentru care, acestea au participat și ele la bucuria mărețului eveniment.

Evenimentul face parte din proiectul „Memorie și mărturisire în penitenciare”, derulat la nivel național, încadrându-se, totodată, și în activitățile tematice ale Bisericii Ortodoxe Române, care a declarat anul 2017 „An comemorativ al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română”. Acest *in memoriam* va să rămână, dar, ziua dalbă a încredințării în recunoștință a alfabetului și sinaxarului Penitenciarului românesc, spre veșnica pomenire a sfinților și încă nesfințiților lui Dumnezeu.

Pr. Liviu Tarcău

Omagiu adus lui Samoilă Mârza, fotograful Marii Uniri de la Alba Iulia, din 1918

La 98 de ani de la Marea Unire de la Alba Iulia, în sala Căminului cultural al satului Galtiu, comuna Sântimbru, a avut loc lansarea cărții *Samoilă Mârza, fotograful Marii Uniri de la 1918*, scrisă de către domnul inginer Aurel Sântimbrian. Evenimentul s-a desfășurat în prezența domnului primar Ioan-Iancu Popa, a cadrelor didactice de la școala din localitate, a domnului inginer Radu Mârza, strănepotul temerarului Samoilă, precum și în fața unui număr deosebit de mare de fii ai satului Galtiu și ai comunei Sântimbru. Acest moment cultural de mare încărcătură emoțională a fost urmat de un amplu program artistic, un adevărat recital al tradițiilor populare, în care jocul și portul autentic românesc s-au desfășurat în toată splendoarea lor.

Este demn de evidențiat efortul autorului de a culege toate informațiile despre personalitatea acestui mare român, Samoilă Mârza, fotograful Unirii de la 1918, și de a le cuprinde într-o carte de o excepțională valoare culturală, istorică și patriotică. Despre personalitatea lui Samoilă Mârza, din păcate, nu s-a scris atât cât ar fi trebuit să se scrie, însă, prin grija unor intelectuali contemporani ca domnul Aurel Sântimbrian, s-a repus pe firmamentul istoriei românești steaua strălucitoare a celui care, pe drept cuvânt, a fost numit fotograf al Marii Uniri de la Alba Iulia din 1918. Samoilă Mârza s-a născut într-o familie de țărani români, în satul Galtiu, comuna Sântimbru, județul Alba. A parcurs primele șase clase la școala din sat, apoi a urmat liceul la Alba Iulia, după

care a fost trimis de către părinții săi în ucenicie, la Sibiu, să învețe meseria de fotograf.

În timpul Primului Război Mondial, a fost încadrat în serviciul topografic și fotografic al Armatei austro-ungare, ajungând pe frontul din Galiția și Italia. După terminarea războiului, în drum spre casă, s-a oprit la Viena, unde, în data de 6 noiembrie 1918, a reușit să execute trei clișee fotografice care surprind sfințirea primului steag tricolor al Consiliului național militar român, în prezența lui Iuliu Maniu. A ajuns acasă cu patru zile înaintea desfășurării Marii Adunări Naționale și a executat trei fotografii cu consătenii săi, îmbrăcați în costume populare, pregătiți de plecarea la Alba Iulia.

Din cauza vremii mohorâte și a greutății de manipulare a aparatului foto, Samoilă Mârza a reușit să realizeze doar cinci fotografii cu aspecte de la Marea Adunare Națională, pe care le găsim în toate cărțile de istorie. Din păcate, în Sala Unirii nu a avut dreptul să participe deoarece nu avea permis de intrare, autoritățile angajând un fotograf german, Bach, care nu s-a prezentat, probabil fiind nemulțumit de hotărârea românilor de a deveni stăpâni în țara lor, România Mare. De asemenea, a reușit să fotografieze aspecte din vizita familiei regale în Ardeal, în anul 1919, precum și încoronarea regelui Ferdinand și a reginei Maria, la 22 octombrie 1922, la Alba Iulia. Important este de amintit că în anul 1924, în urma unei audiențe la Prim-ministrul Ion C. Brătianu, a reușit să obțină fonduri pentru continuarea pictării Catedralei din

Alba Iulia, care fusese începută de către pictorul Costin Petrescu și abandonată după încoronarea din 1922. Șase ani mai târziu, cu prilejul sărbătoririi a 10 ani de la Marea Unire, Samoilă Mârza a fost decorat de către oficialități.

Aparatul și clișeele legate de Unire se găsesc în prezent expuse la Muzeul Național al Unirii de la Alba Iulia, fiind achiziționate chiar de la proprietar, în anul 1967. Cu banii primiți intenționa să-și achiziționeze un aparat foto modern cu care să realizeze și alte fotografii. Nu s-a mai întâmplat acest lucru, întrucât Samoilă a trecut în lumea dreptilor la data de 19 decembrie a aceluiași an, lăsându-ne moștenire fotografiile sale document, de o importanță covârșitoare din punct de vedere istoric. Datorită lui, evenimentele cruciale din viața poporului român, din perioada 1918-1929, pot fi dovedite că s-au petrecut aievea și că la acestea au participat zeci de mii de români, însuflețiți de un îndemn unanim ce răzbătea din pieptul fiecărui ardelean: „Noi vrem să ne unim cu țara!”, împlinindu-se, astfel, visul lui Mihai Viteazul, „pohta ce-am pohtit!”, aceea ca românii să fie una. Un om simplu, însă cu un suflet mare și nobil, care și-a iubit țara și locurile natale, a prețuit obiceiul și portul popular și nu a uitat să lase posterității unele dintre uriașele valori ale trecutului nostru românesc, imortalizate pe câteva clișee de sticlă. Acesta a fost marele Samoilă Mârza, fotograf al Unirii de la Alba Iulia din anul 1918.

✧ Prof. Daniel Fonoage

Acțiuni filantropice în Arhiepiscopia Alba Iuliei

Cu binecuvântarea Înalt-preasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, în perioada sărbătorilor de iarnă, când sentimentul bucuriei se răsfrânge asupra tuturor, în Eparhia noastră s-au intensificat acțiunile filantropice.

Prin urmare, în protopopiatul Târgu-Mureș, preacucernicii părinți, alături de credincioși cu suflet mare, au împărțit daruri copiilor internați în spitalele din municipiu, precum și celor aflați în casele de tip familial. De asemenea, nu au fost uitați nici bătrânii de la azilul din localitate.

La Sighișoara, alături de Centrul Creștin Social Medical de Zi, care oferă hrană și servicii sociale

pentru 120 de persoane de toate confesiunile, își desfășoară activitatea și Centrul Creștin Social de Urgență „Sfântul Irineu”. Acest centru oferă adăpost și servicii sociale oamenilor nevoiași care au deasupra capului doar pe Dumnezeu și cerul. În această perioadă de bucurie a sărbătorilor, dar și de ger năpraznic, cele două centre sociale, cu dotări la nivel european, coordonate de către părintele protopop Ovidiu Dan, au funcționat la parametri maximi, fiind suplimentate locurile spre a face față tuturor situațiilor de urgență.

În municipiul Alba Iulia, dorind să completeze misiunea Bisericii cu „liturgia de după Liturghie” în slujba semenilor, corala

preoțească „Reîntregirea” și alți clerici din protopopiat au vizitat căminul pentru persoane vârstnice din localitate, aducând o rază de lumină în sufletele celor greu încercați.

În același duh al iubirii aproapelui, în parohia Sânmiclăuș, protopopiatul Blaj, s-a desfășurat campania umanitară pentru ajutorarea copiilor nevoiași, numită „Bucuria din cutia de papuci”. Acțiunea a constat în colectarea de îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, jucării și dulciuri și împărțirea lor copiilor nevoiași din parohie și din alte localități, unde au fost semnalate cazuri sociale excepționale. Astfel, cu ajutorul lui Dumnezeu și a persoanelor binevoitoare, cei implicați în acțiunea filantropică au reușit să aducă zâmbetul pe buzele unui număr de 150 de copii din parohia Sânmiclăuș și 73 de copii din parohia Frunzeni, protopopiatul Reghin.

Călăuziți de cuvintele Mântuitorului, întotdeauna când facem un minim efort pentru cei mai oropsiți de soartă, o facem pentru El, Care în permanență ne trimite tuturor darurile Sale cele bogate.

✧ Pr. Teofil Slevaș

✧ Evenimente

Concert de colinde în parohia Cricău

Parohia Ortodoxă Cricău împreună cu Primăria și Căminul Cultural din localitate au organizat, marți, 27 decembrie 2016, în ziua prăznuirii Sfântului Arhidiacon și Întâiul Mucenic Ștefan, cea de-a treia ediție a Concertului de colinde în cinstea sărbătorii Nașterii Domnului.

Concertul de colinde a avut loc în sala Căminului Cultural, de la ora 15⁰⁰, și a fost susținut de șase coruri: corul Școlii Gimnaziale „Decebal” din Cricău, condus de doamna profesoară Anca Știop, corul parohiei Cetea, dirijat de părintele Marius Cioara și de doamna preoteasă Ileana Cioara, corul parohiei Galda de Jos, coordonat de părintele Benone Scrob, corul „Oastea Domnului” din Ighiel, condus de părintele Nicolae Dan, corul parohiei Totoi, condus de părintele protopop Teo-

fil Slevaș și de tânărul student Teofil-Mihail Slevaș, corul parohiei Cricău, condus de domnișoara Mădălina Muntean.

La sfârșitul concertului, părintele protopop a adresat un scurt cuvânt de învățătură, în care a subliniat importanța duhovnicească a sărbătorii Nașterii Domnului, fiecare suflet care se deschide lui Dumnezeu putând fi o ieselă în care Se odihnește Dumnezeu Cel Întrupat, Domnul nostru Iisus Hristos. Într-o lume în care violența și răutatea dintre oameni încă sunt prezente, a mai arătat părintele protopop, colinda are darul de a ne aduce mesajul de pace și de comuniune vestit de îngeri la peștera din Betleem: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!” (Lc. 2, 14).

✧ Pr. Cosmin Bufnea

Concertul de colinde „Sara Crăciunului nost”, ediția a XI-a, la Biia

Păstrarea tradițiilor creștine este genetic înăscută în ființa oamenilor de pe meleagurile ardelen. În acest sens, și în mijlocul bienilor este vie această dragoste pentru cultură și credință. Pe lângă multe alte manifestări, în urmă cu 11 ani s-au materializat gândurile creștinilor ortodocși din Biia pentru păstrarea și continuarea tradițiilor românești de vestire a nașterii Pruncului în Betleem, prin organizarea primei ediții a Festivalului de colinde „Sara Crăciunului nost”.

Concertul de colinde din parohia Biia s-a desfășurat cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, și a ajuns la a unsprezecea ediție, având loc în biserică cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae”. Printre cei care dau viață acestui colind al copiilor de pe Târnave amintim parohia noastră, Asociația „Fiii satului Biia”, reprezentată prin domnul ing. Ioan Biiaru, Primăria Șona, prin domnul primar Florin Mărginean, Consiliul Local Șona, Fundația „Ioan Sălcudean”, Cercul ASTRA Biia și alți oameni cu suflet mare.

Colindul de vestire a Nașterii Domnului Iisus a fost adus în satul nostru de 240 de copii, elevi din 13 școli, formați în 18 grupuri de colindători. Amin-

Dancu” Biia, Școala Gimnazială din Șona, Școala din Sânmiclăuș, Școala „Ion Pop Reteganul” Sâncel-Pănade, Școala „Aron Cotruș” Cergăul Mare, Școala din Roșia de Secaș, Școala „Ion Agârbiceanu” Cenade, Școala „Simion Bărnuțiu” Tiur, Școala „Ion Biiaru” Valea Lungă, Școala din Crăciunelul de Jos, Școala nr. 4 din Blaj, Școala „Ion Breazu” Mihalt, Școala din Bucurdea Grănoasă, Școala din Crăciunelul de Sus, Corul bisericii ortodoxe din Mănărade și Corul bisericii reformate din Biia.

Pentru felul în care au interpretat, pentru sensibilitatea lor, curăția inimii și sinceritatea cu care L-au lăudat pe Domnul, colindătorii au fost răsplățiți de Primăria Șona cu daruri și premii. Aducem mulțumiri lui Dumnezeu pentru această zi de colindă binecuvântată, organizatorilor, postului de televiziune TV-AS Târnăveni, realizator – domnul Nelu Burdulea, profesorilor, copiilor și doamnei profesor Maria Suci – inima și inițiativa acestui festival. O deosebită considerație și grațitudine pentru implicarea în organizarea festivalului, atât materială, dar, mai ales spirituală, aducem familiei Sabău Nicolae și Emanuela și, de asemenea, familiei Burja Vasile și Lenuța.

✧ Pr. Lucian Feșteu

Eminescu, un apărător al Ortodoxiei

An de an, la data de 15 ianuarie, aducem prinos de recunoștință celui mai mare poet pe care l-a ivit pământul românesc. Fără Mihai Eminescu, am fi fost mai săraci, mai goi, mai puțin români. Și-a închinat viața slujirii neamului său, pe care l-a iubit ca nimeni altul, arzând ca o flacără pentru idealul libertății și unității naționale.

S-a spus despre el că a fost xenofob, ultranaționalist, reacționar, extremist, antisemit și degenerat. El se aștepta la această formă de „recunoștință” a posterității; o anticipase cu amărăciune în *Scrisoarea I*: „... vor căta vieții tale/ Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale/ Astea toate te apropie de dânsii... Nu lumina/ Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,/ Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt/ Într-un mod fatal legate de o mână de pământ;/ Toate micile mizerii unui suflet chinuit/ Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit”.

Marele poet național știa ce va urma, ce soartă îl așteaptă. În consecință, într-un moment în care Guvernul României urmărea să încheie un pact umilitor cu Austro-Ungaria, prin care renunța la pretențiile asupra Ardealului, angajându-se să îi lichideze pe naționaliști, Mihai Eminescu a fost catalogat drept nebun, discreditat, internat abuziv în diferite sanatorii de boli psihice, unde i-au fost administrate cantități enorme de mercur și unde a fost „tratat” prin bătaii cumplite. De ce? Pentru că milita pentru unitatea tuturor românilor, pentru că scria aprig împotriva dușmanilor țării, pentru că demasca în articolele sale corupția politicianilor români, dar, mai ales, pentru că plănuia să pună bazele unei organizații independen-

te, aflate în afara controlului marilor puteri, de trezire și promovare a spiritului românesc și de refacere a Daciei mari.

Pe lângă faptul că a fost un mare patriot, Mihai Eminescu a fost și un apărător al Bisericii Ortodoxe. Mărturia lui rămâne peste veacuri, ca un adevărat testament, scris parcă anume pentru cei care se încăpățânează încă să-l considere ateu. „Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani păstrătoarea elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și a unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghițirea printre poloni, unguri, tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanelor de români care trăiesc dincolo de hotarele noastre. Cine-o combate pe ea și ritualurile ei poate fi cosmopolit, socialist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai român nu e (...) Biserica lui Matei Basarab și a lui Varlaam, maica spirituală a neamului românesc, care a născut unitatea limbii și unitatea etnică a poporului, ea care domnește puternică dincolo de granițele noastre și e azilul de mântuire națională în țări unde românul nu are stat, ce va deveni ea în mâna tagmei patriotice?”.

Dacă Eminescu ar fi azi printre noi, condeiul lui acid nu i-ar ierta pe cei care lovesc în Biserică, în neam și în familia creștină. Ar condamna păcatele de moarte, ar demasca trădătorii de neam, ar jeli milioanele de copii uciși prin avorturi, ar striga, cum numai el știa să o facă, sperând că românii se vor trezi din somnul cel de moarte al nepăsării.

 Irina Nastasiu

Părintele Dumitru Frăcea, statornic slujitor al parohiei Biia, protopopiatul Blaj

Căutându-i în căușul memoriei pe cei cunoscuți, care sunt plecați demult dintre noi, realizăm că doar omenirea e veșnică, însă persoana e muritoare, că veșnicia păstrează imaginile chipurilor de oameni, dar nu imaginile aceluiași oameni, ci mereu alții noi. Așa se face că lumea e aceeași și totuși alta, că mentalitățile se păstrează „din tată-n fiu”, dar nu sunt identice, ci doar asemănătoare. La fel gândea și Părintele Dumitru, când, la vârsta de douăzeci și doi de ani, a pășit ca preot în Biia. Nu îndrăzne să facă aprecieri privitoare la viitor, ci doar gânduri cam cum ar arăta lumea peste zece, douăzeci sau treizeci de ani. Dincolo de atât, era alt secol (XXI), ba chiar alt mileniu (III). Nici prin gând nu-i trecea să aprecieze că va sluji patruzeci și trei de ani în aceeași parohie, de care sufletul lui s-a legat dintru început, apreciind hărnicia, omenia, bunătatea, credincioșia oamenilor și care, poate spune, că a fost iubirea vieții lui. Așa s-a împlinit vorba unui vecin din sat care îi ura să plece din Biia „doar cu bastonul”. Ex-

presia i-a plăcut și poate și de aceea a împlinit-o.

Colaborarea preotului cu Consiliul Parohial și Comitetul Parohial s-a reflectat în numeroase realizări pe plan administrativ. Astfel, an de an s-au făcut lucrări care au dus și menținut parohia pe locuri frunțase în protopopiat: împrejmuirea cimitirului nou, obținerea unui culoar de acces, construirea unor trepte, zidirea unei case mortuare – care a fost demolată, locul ei luându-l noua capelă, organizarea și sistematizarea mormintelor în cimitir, confecționarea de porți metalice. De asemenea, a fost amenajată intrarea în Sfânta Biserică prin construirea unei terase, s-au realizat reparații generale la exteriorul clădirii bisericii (în anii 1975-1976 și 2000), incinta acesteia a fost împrejmuată cu gard din beton și fier, iar în anul 2000, exteriorul locașului de cult a fost împodobit cu șapte icoane pictate. Spirit întreprinzător, părintele a avut meritul de a introduce gazului metan, încălzirea centrală în anul 1998, precum și aducția de apă curentă. Totodată, în anii 1976 și 2006 s-au realizat reparații și adăosuri exterioare la casa parohială. Acestea sunt lucrările mai deosebite ce s-au executat din contribuția locuitorilor din sat, creștini ortodocși care s-au legat de Sfânta Biserică trup și suflet. Toți cei patruzeci de creștini care au fost aleși să coordoneze lucrările, avându-l în frunte pe preot, s-au jertfit cu bucurie pentru Casa Domnului. Zece consilii alese pe câte patru ani au asigurat bunul mers al treburilor parohiei. Lor li se adaugă un număr dublu de femei care au muncit pentru biserică ori-când a fost nevoie.

Alături de părintele a fost întotdeauna doamna preoteasă Olimpia, care cu bunăvoința, răbdarea, sprijinul moral și faptic pe care le-a dat în toți acești ani, a fost neconținut în slujire, îndemnând și învățând și pe alții (corul bisericii mai ales) să-L laude pe Dumnezeu cu bucurie. În lunga activitate pastorală, părintele Dumitru a săvârșit Taina Sfântului Botez pentru 762 prunci, Taina Sfintei Cununii pentru 465 perechi de miri și slujba Însmormântării pentru 615 suflete. Această memoria îi adaugă și pe cei din alte sate; sau orășeni pentru care a fost și rămâne îndrumătorul veșnic prin rugăciunea stăruitoare care i-a adus la Hristos.

Astăzi, părintele Dumitru își continuă activitatea bisericească în parohia Biia, fiind îmbisericit la biserica sa de suflet, participând la slujbe, activități misionare și toate evenimentele principale din viața satului. În încheiere, consemnăm câteva rânduri din cuvântul rostit de părintel Dumitru Frăcea, cu prilejul pensionării sale: „Cu aceste gânduri mă despart de tot și de toate cu inima liniștită, plină de dragoste ca și în primele zile petrecute la Biia, știind că multe inimi bat împreună pentru noi și familia noastră, că mulți vor regreta, măcar o clipă, trecutul, dar nu vor uita clipele de bucurie petrecute împreună, clipe ce vor reverbera peste timp în amintiri plăcute. Fie ca acestea să ne apropie totdeauna”.

Vrednicului și harnicului părinte Dumitru Frăcea îi dorim sănătate, zile îndelungate, pline de har și pace de la Bunul Dumnezeu pe Care L-a slujit și Îl slujește cu devotament în toată vremea.

 Pr. Ovidiu Pop

Testamentul Patriarhului României Justinian Marina

Cu toate că în curând se vor împlini 40 de ani de la trecerea la cele veșnice a celui de-al treilea Patriarh al României – Patriarhul Justinian Marina, în pofida vremii trecute, se pare că preocupările pe care personalitatea sa le stărnește în conștiința multora au rămas neschimbate, semn limpede că Preafericitul Părinte Patriarh nu a fost un om oarecare. Din contră, efigia sa tinde să fie conturată în tușe groase, ca întru chipare a unor virtuți, respectiv defecte. Patriarhul Justinian a stârnit deopotrivă sentimente de dragoste și fidelitate fără limite, dar și sentimente de ură viscerală.

Dacă susținătorii săi tind să-i confere lui aura de erou salvator al Ortodoxiei românești, detractorii de ieri și de azi doresc, cu orice preț, să-l transforme în însăși încarnarea slugărniciei față de regimul comunist. Cum s-a raportat la toate acestea Patriarhul? Un răspuns îl putem afla din testamentul său.

Medicul George Stan, care i-a fost aproape Patriarhului Justinian Marina în multe clipe, își amintește că acesta obișnuia să-i povestească „lucruri foarte interesante despre Biserica și neamul nostru”. Într-o zi, impresionat de cele auzite, medicul i-a spus: „Preafericirea Voastră, eu cred că ar fi nemaipomenit să scrieți tot ceea ce îmi povestiți mie, pentru că multă lume ar dori să știe ceea ce îmi spuneți. Atunci, s-a oprit din mers și mi-a zis plin de tristețe: «Doctore, dacă nu poți să spui tot ceea ce știi, mai bine nu scrii. Dumnezeu știi bine că ceea ce-ți spun eu nu poate fi publicat din cauza cenzurii»”.

Din cauza multelor lucruri ne-spuse și nescrie, activitatea Patriarhului Justinian Marina a fost adesea rău înțeleasă și greșit judecată. Este „meritul” agenților Securității că au consemnat în dosarele lor măcar o parte din acele fapte care ne ajută să conturăm Patriarhului Justinian un portret mai aproape de realitate. În aceste dosare există consemnat chiar și faptul că Preafericirea Sa era perfect conștient de situația extrem de delicată în care se afla. Cu umor amar, el arăta apropiatilor că este atacat permanent de către cei din exil, însă, în egală măsură, este urmărit de comuniștii cu care, chipurile, ar fi prieten. „Să înnebunești, nu alta!”, spunea Patriarhul, iar situația era într-adevăr de așa natură, încât să te faci să-ți pierzi mințile.

De asemenea, a dorit ca, măcar după moarte, oamenii să-l înțeleagă și să nu-l judece după aparențe. Din acest motiv, el a redactat un voluminos „Testament”, actualizat și reasumat de mai multe ori, în care a dorit să transmită „celor de față și viitori” ce a încercat și ce a reușit să facă în calitate de Patriarh al României: „Fiind cuprins de neputință și bătrânețe și din zi în zi slăbind cu trupul, m-am gândit să scriu acest duhovnicesc testament pentru cei care care vor voi, după sfârșitul meu, să caute avere în chilia mea, să nu se mai ostenească în zadar, nici să-i ispitească pe cei ce m-au slujit, ca să afle bogăția mea sau comoara pe care am adunat-o ca patriarh în cei peste douăzeci și cinci de ani de patriarhat. N-am adunat aur și argint, nici bijuterii sau pietre scumpe, fiindcă niciodată nu mi-am pus nădejdea în ele, ci totdeauna mi-am pus nădejdea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Care niciodată nu m-a părăsit”.

Pentru un „apropiat” al comuniștilor, așa cum îl considerau unii, această încredere și lăsare în voia lui Dumnezeu ar părea de neimaginat. Însă insistă extraordinar în testamentul său pe ideea providenței divine și pe faptul că el, ca om, preot și patriarh, se află înaintea lui Dumnezeu, Căruia trebuie să-i dea socoteală. „M-am sârguit să pășesc pe căile mântuirii”, spune Patriarhul Justinian, sugerând smerit ceea ce

apropiații lui au spus de multe ori, că a fost un rugător în adevăratul sens al cuvântului, condiția de slujitor al Domnului fiind deplin asumată și nu doar o atitudine teatrală.

Citind Sfânta Scriptură și scrierile Sfinților Părinți, și încercând să acționeze „potrivit duhului lor”, Părintele Patriarh Justinian Marina a căutat de-a lungul vieții să ducă la îndeplinire un program pentru Biserică, nava mântuirii noastre, pe care-l ilustrează în testament prin diferite fapte ale sale, consemnate „nu spre lauda omenească, ci ca să pot ruga cu toată căldura sufletului meu pe urmașii mei ca cele neîmplinite în Biserica lui Dumnezeu din România să se împlinească și să se desăvârșască”. Trei sunt țințele acestui program, așa cum reies din textul testamentului: păstrarea unității în duh a Bisericii; creșterea și formarea în Duhul lui Dumnezeu a clerului și credincioșilor; dezvoltarea laturii văzute a activității Bisericii, sub raport social, economic și edilitar.

„Ca toți să fie una”, sunt cuvintele pe care Patriarhul Justinian le-a folosit adesea, însă, în testamentul său, el ne arată că această unitate nu trebuie să fie una acaparatoare, cantitativă, ci o unitate organică, de natură spirituală, pe care oamenii Bisericii au datoriat să o apere cu orice preț. De aceea, Preafericirea Sa, care niciodată nu a văzut o contradicție fundamentală între credință și cultură, a căutat să le promoveze pe amândouă.

Oamenii duhovnicești și învățați au avut permanent ușa deschisă din partea patriarhului, deoarece aceștia erau considerați adevărate „biserici vii”, din care ceilalți vor avea ce învăța. Împreună cu aceștia, patriarhul a luptat din greu pentru dezvoltarea învățământului teologic. Sub toate aspectele presupuse de acesta, a desfășurat o activitate editorială impresionantă, insistând pe publicarea Sfinței Scripturi și a cărților bisericești necesare în cultul divin, a stimulat viața monahală și a dinamizat activitatea parohială. Sunt lucruri care reies din înșirările seci ale testamentului, care însă, din timp în timp, se „încălesc” brusc, printr-un îndemn ca acesta: „Las urmașilor mei aceste patru biblioteci (din București), cu sfatul de a păstra în întregime fondul actual, de a continua procurarea de noi cărți și de a păstra în bune condiții locațiile seminariilor și ale instituțiilor teologice universitare”.

Această preocupare pentru educația celor tineri l-a făcut pe ierarh ca, în final, să aleagă locul de veci în Mănăstirea „Radu Vodă” din centrul capitalei, pe care cu greu a salvat-o din ghearele comuniste și a transformat-o în strălucitul seminar care funcționează și astăzi. Îngroparea sa acolo a însemnat simbolic și o zidire a sa, precum Ana lui Manole, ca o garanție că ansamblul arhitectonic va rămâne al Bisericii pentru totdeauna.

 Stelian Gomboș

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Este îngăduit ca un preot care nu va sluji să facă Proscomidia numai cu epitrahilul?

Răspunsul este clar negativ pentru amândouă părțile pe care le conține. Proscomidia nu o poate face un alt preot, ci numai cel care va sluji, și nici nu poate fi făcută numai cu epitrahilul, fie că acesta va fi preotul liturghisitor, fie, și mai rău, un altul. Aceasta este o neregulă care nu poate fi scuzată de intenția bună sau de așa-zisa dispoziție mărinimioasă de a-l ajuta și ușura de o sarcină în plus pe preotul slujitor.

Preotul care va sluji Dumnezeiasca Liturghie este dator ca după ce „ia timp” și se îmbracă cu toate veșmintele sale de preot să săvârșească Proscomidia. Aceasta este nu numai pregătirea „tehnică” - ca să zicem așa - a darurilor pentru săvârșirea Dumnezeieștii Liturghii, ca mai de demult, ci și un fel de ierurgie de „anticipare” și preînchipuire a Dumnezeieștii Liturghii, prin care se aduc și se oferă lui Dumnezeu materiile (sau speciile, în limbaj tehnic) euharistice, după cum s-a prelucrat în rânduiala relativ mai nouă, dar dominantă de secole. De altfel, prevederile tipiconale care există în codici, în cărțile tipărite și în Rânduiala Dumnezeieștii Liturghii a patriarhului Filotei Kokkinos sunt foarte clare: Proscomidia o face preotul liturghisitor și nimeni altcineva.

De asemenea, și comentariile Sfinților Părinți la Dumnezeiasca Liturghie sunt extrem de interesante pentru tema noastră, nu numai deoarece adeveresc lucrurile scrise clar în prevederile tipiconale, ci și pentru că accentuează sfințenia actului Proscomidiei, unitatea ei cu Dumnezeiasca Liturghie și importanța ei teologică. Pentru exemplificare, amintim ce scrie Sfântul Nicolae Cabasila în *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*. Acesta, luând ca motivație cuvintele preotului „Întru pomenirea Domnu-

lui și Dumnezeului...”, care se spun înaintea împungerii Agnețului, și legându-le de cuvântul Domnului: „Aceasta să faceți întru pomenirea Mea” (Lc. 22, 19; I Cor. 11, 24-25), încadrează Proscomidia în întreaga Liturghie, care se face „întru pomenirea” Domnului și accentuează unitatea dintre Proscomidie și Liturghie, socotind-o pe prima un „început” al celei de-a doua („Și rostește aceste cuvinte nu numai pentru pâinea aceea, ci pentru Dumnezeiasca Liturghie, începând slujba sfântă ca și cum ar fi la sfârșitul ei” cap. 7). Și în altă parte, comentând înțelesul aducerii miridelor, repetă faptul că cele „dintru început, prin care s-a însemnat moartea Domnului... fiind spuse o singură dată, se socotesc a fi spuse pentru întreaga slujbă (Proscomidie și Liturghie). Căci întreaga aducere a darurilor se face întru pomenirea Domnului și în tot cursul ei se vestește moartea Lui (cap. 10). Iar Proscomidia, în mod special, o socotește o imitare a gesturilor Domnului, Care, în timpul Cinei celei de Taină, «luând în mâini pâinea și vinul, le-a arătat mai întâi lui Dumnezeu-Tatăl, închinându-I-le ca daruri». Acest lucru îl face și Biserica prin Proscomidie: își oferă darurile ei lui Dumnezeu. Prin această slujbă, pâinea și vinul devin și sunt numite *cinstite daruri* închinare lui Dumnezeu” (cap. 2).

Sfântul Simeon al Tesalonicului numește Proscomidia „început al lucrării sfinte” (*Dialog*, cap. 83), iar darurile „dumnezeiești” și „cinstite”, „jertfă lui Dumnezeu” și „antitipuri” ale Trupului și Sângelui lui Hristos și, prin aceasta, vrednice de cinste și închinare „ca unele ce sunt sfințite prin oferirea lor, ca unele ce sunt afierosite prin preadumnezeieștile rugăciuni, ca unele ce sunt antitipuri ale Trupului și Sângelui lui Hristos”. Iar aceasta deoarece „la Proscomidie s-au pus înaintea lui Dumnezeu și preotul acolo a adus rugăciune și a zis să le primească în Jertfelnicul cel de sus” (*Erminia* 78).

Unii preoți care obișnuiesc să facă ceea ce se amintește în întrebare sau care măcar acceptă intervenția altor preoți sau diaconi când aceia nu vor sluji împreună cu ei, invocă și anumite rațiuni istorico-tradiționale. Anume că, inițial, diaconii săvârșeau Proscomidia și că la Liturghia arhierască ierarhul-liturghisitor intervine numai la sfârșitul Proscomidiei, adică de la binecuvântarea unirii materiilor în potir. Ambele argumente sunt adevărate din punct de vedere istoric și ceremonial. Diaconii, care săvârșeau proscomidia, în afara faptului că erau împreună-slujitori și nu aflați din întâmplare prin altar, au încetat de veacuri să mai aibă acest privilegiu. Este mărturisit faptul că până la sfârșitul perioadei bizantine, la Tesalonic și în Sfântul Munte, după cum ne încredințează și *Diataxa* lui Filothei, diaconii pomeneau numele și scoteau părticele la Proscomidie. Însă, tot Sfântul Simeon o socotește „nici având bună-rânduială, nici fiind potrivită” și o interzice. Pe de altă parte, la Liturghia arhierască se păstrează o rânduială foarte veche, însă Proscomidia o face până la momentul amintit mai sus unul dintre preoții co-slujitori, nu unul dintre preoții care nu slujesc.

Ioannis Foundoulis, *Dialoguri liturgice*, Editura Bizantină, București, 2008.

Poesis - Poesis - Poesis

Strigăt și rugăciune
de Olivia Scrobote

Doamne, unde ești?
De ce m-ai părăsit?
De ce e așa greu
Și cu ce am greșit?

De ce mă lași Tu, Doamne,
Să sufăr în tăcere?
Unde ești Tu, Doamne,
Când suflul meu pierde?

Ce piatră de-ncercare,
Ce chin, ce cruce grea!
A mea parcă-i mai mare
Decât a altora.

De ce mă lași Tu, Doamne,
Când doar la tine bat?
De ce am zile negre?
De când tot plâng și cad...

Ascultă-mi rugăciunea
Și vino-mi în ajutor!
Oprește-mi suferința!
Că simt încet cum mor...

Când te chem, Tu, Doamne,
Arată-mi o schimbare,
Arată-mi calea bună
Și drumul spre iertare.

Fă-mi zilele senine,
Din zori și până-n seară,
De fericire pline,
Șterge-mi durerea-amară!

Închin o rugăciune
Ș-aduc o mulțumire,
Să faci, Doamne, o minune,
Să am doar zile bune.

Rugăciune
de Mihai Eminescu

Nădejde și-ntărire
și zid de mântuire
pe tine câștigându-te,
ingenunchem rugându-te:
de chinuri ce ne bântuie,
Marie, tu ne mântuie!

O, Sfântă Marie!
Tu, maica durerilor,
regina tărilor,
tăria soliilor,
izvoru-ndurărilor
luceafăr al mărilor,
îndură-te, pleacă-te,
nădejdea corăbiei,
învingerea sabiei,
limanul sărmanilor
și soarele anilor,
balsamul răniților,
norocul iubiților,
o, dă-ne tărie,
Sfântă Marie!

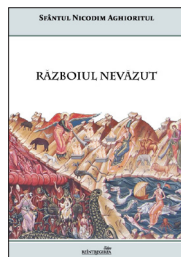
Iisuse Hristoase,
de oameni iubitorule,
Mântuitorule,
izvor mântuirilor,
de acum și pururea
și-n vecii vecilor!

 Cartea lunii

Războiul nevăzut

Autor: Sfântul Nicodim Aghioritul
Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 336
Anul: 2016

Anul Nou și Boboteaza, la români

Era obiceiul și mai este și astăzi ca, în dimineața Anului Nou, toți ai casei să se spele cu apă „neîncepută”, în care se pune un ban de argint sau de aur sau unul obișnuit și o crenguță de brad, ca să fie căutat și iubit ca banul, frumos și tânăr ca bradul, în anul care a început;

În Ajunul Bobotezei se ține post, pentru a fi feriți de necazuri. Fetele țin post negru, iar seara pun busuioc sub pernă, cu credința că noaptea își vor vedea ursitul în vis. Ajunul Bobotezei este ziua în care

preotul merge cu botezul pe la casele și gospodăriile credincioșilor. În unele sate se fierbea grâu și se făcea colivă, pe care o puneau într-o farfurie pe masă, împreună cu o sticlă cu vin, iar membrii familiei îl așteptau evlavioși pe preot cu crucea. Înainte de a intra în casă, cu botezul, fetele își așezau mărgelile de la gât pe prag, să treacă preotul peste ele, după care le ridicau, ca să nu fie pășite și la ieșire. Avram Cristea consemnează în *Obiceiuri și datini din județul Alba*, că la Almașu de Mijloc, fetele de măritat își puneau pe pragul ușii:

oglanda, pieptenele și mărgelile pe care le acoperă cu un covor sau un preș peste care trece preotul când sfințește casa cu Aghiasma mare. După sfințire, fata primește din mă-tăuș o crenguță de busuioc, pe care, în Ajunul Bobotezei, o pune sub pernă, alături de oglindă, pieptene și mărgelile, în speranța că noaptea își va vedea ursitul în vis.

Părintele mergea din casă în casă, ducând crucea în mână, iar apa sfințită într-o căldărușă și boteza oamenii și casele, cântând troparul: „În Iordan botezându-Te Tu Doamne, închinarea Treimii S-a arătat...”. În unele locuri, gazda îl poftea pe preot să ia loc pe scaun, pe care așeza un țol nou, iar sub preșul de la picioarele lui, grăunțe și fân. Grăunțele se dădeau găinilor după plecarea preotului, iar fânul se pune în cuibarul cloștelor, în credința că toți puii vor crește și vor fi sănătoși. Valer Butură, în volumul *Cultura spirituală românească*, vorbește despre practicile și credințele din Apuseni. În Ajunul Bobotezei se pune pe masă un blid cu grăunțe de grâu, pe care preotul le stro-

pea cu Aghiasmă și pe care gospodarul le arunca în pod peste grâul de sămânță. Unele femei îi dădeau atunci un fuior, în speranța că va crește cânepa înaltă și subțire.

În ziua Bobotezei se colindă pentru ultima oară. Și aici găsim o serie de credințe și obiceiuri din popor, practicate de zeci și sute de ani, unele păstrându-se până astăzi. În unele zone din Transilvania și din Moldova, se practică *Chiraleisa*, un obicei de purificare a spațiului și de invocare a rodului bogat. Este practicat de către copii și organizat după modelul colindelor. În ajunul sau în ziua de 6 ianuarie, grupuri de băieți intră în curțile oamenilor și inconjoară casele, gospodăriile și holdele, sunând din tălângi și rostind în cor versurile: „Chiraleisa, spic de grâu/ Până-n brâu, Roade bune,/ Mană-n grâne!”. În limba română, *Chiraleisa* înseamnă „Doamne miluiește!”, la origine având o formulă liturgică grecească. În ziua de Bobotează, preoții sfințesc apele, se face Aghiasma mare, din care oamenii iau și își stropesc casele și vitele, păstrând restul pentru leac. „La Bobotează,

când moaie preotul crucea în apă, toți dracii ies din apă și rătăcesc pe câmp până trece sfințirea apelor. Și nimeni nu-i vede afară de lupi care se iau după dâșii” (Simion-Florea Marian, *Sărbătorile la români*). Din lucrarea lui Avram Cristea, aflăm că Maria Poenaru din Laz amintește de o tradiție pe Valea Sebeșului. Astfel, de Bobotează, gospodinele puneau într-un coș fuioarele de cânepă pentru a fi stropite de preot.

Când se ieșea la rău în ziua de Bobotează, femeile duceau o „meridare” cu sare și o doniță nouă cu apă, pe care o puneau lângă masa unde se oficia slujba de sfințire a apei de către preot. Din Aghiasmă gustau toți membrii familiei, iar cea care rămânea era păstrată într-o sticlă, ca leac. Sarea o dădeau la animale pentru a fi sănătoase. La slujba de la rău preotul dezlega nunțile, când făcea și prima strigare, așa cum era obiceiul. Bătrânii spun că dacă în ziua de Bobotează va fi vreme frumoasă, anul va fi bogat în roade.

 Petruța Pop

Glasyul Evangheliei

Luna februarie, luna praznicului *Întâmpinării Domnului* are o istorie aparte. Se spune că dreptul/bătrânul Simeon, unul din protagoniștii sărbătorii, ar fi fost și unul din traducătorii Sfintei Scripturi în limba greacă. Ajuns la textul din Isaia cu referire la fecioria Mariei, a avut o clipă de reținere/îndoială/perplexitate și a tradus sintagma respectivă prin „o femeie tânără tănuită de bărbatul ei”. Întrucât în timpul nopții, textul s-a schimbat, luând forma adevărată, Simeon îl modifică iar. Atunci i se arată îngerul Domnului, prezicându-i, ca *povară*, vederea cu proprii ochi a Fiului lui Dumnezeu. Prezicerea s-a adevărit, povara constând în faptul că, pentru împlinirea mesajului ceresc, a așteptat trei veacuri și jumătate. Dar firește, bucuria de a-l ține în brațe pe Mântuitorul lumii a șters și luminat apăsarea timpului așteptării și, împăcat cu propria conștiință și cu Dumnezeu, bătrânul îi cere Părintelui Ceresc, și obține, slobozirea spre cele veșnice. Luna februarie a acestui an de grație corespunde și acelei părți din perioada *Triodului* menită să ne pregătească „pașii” sufletului și ai trupului pentru a umbla cum se cuvine în răstimpul de regret și ispășire, de umilință și mortificare a patimilor; răstimpul în care, îndeosebi, trebuie să punem bază răului și tuturor nefăcutelor și în locul lor să se descopere toate făcutele de Dumnezeu ale vieții; răstimpul în care ne rugăm de iertare, noi înșine iertând tuturor toate. Finele lunii corespunde cu începutul *Postului Mare*; este, adică, vremea în care se cuvine să stărnim sufletul din

lentoarea, ignoranța și amânarea duhovnicească; vremea primenirii sau măcar a nuanțării propriului limbaj de lemn teologic și a stereotipiei mentale, lucruri într-atât de neplăcute lui Dumnezeu, cum ar zice Andrei Pleșu; tocmai pentru că, „credința nu este o formă de suficiență dăscălitoare și închizitoare, ci o căutare însoțită și susținută de încredere, dar și de tulburare, un risc asumat, o neliniște”.

Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și a Fariseului); Ev. Luca 18, 10-14;

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a lăsatului sec de brânză); Ev. Matei 6, 14-21;

Pătrunderea sensurilor acestui fragment biblic ne pune în fața unei situații de pregnantă actualitate; avem de a face cu personaje, care, puse în contextul religios moral și social de azi, își găsesc, cu deosebire în varianta fariseică, atât de multe corespondențe; pentru că nu putem trece cu vederea incontestabila similitudine dintre fariseul de odinioară și celebrii farisei de acum (vezi dubioasele prezențe care simulează nobile sentimente religioase, atâta generozitate, un înălțător duh jertfelnic, laudabile predispoziții mistice, un arzător patriotism, dar care, cu un cinism feroce, sunt în stare să umilească, până la suprimare, pe toți care nu se înscru în acest monstruos scenariu al falsității; avem de-a face, dar, cu „lipsa de caracter dublată de, și disimulată în demagogia virtuții; în elocvență ticăloasă, viclenie verbală, discurs pervers”). În altă ordine de idei, vameșul din Evanghelie se regăsește în mulți-

mea de semeni care ne încântă prin demnitatea comportamentală, prin rostirea curată, reținută și bine aleasă, prin sinceritate și discreție, prin sensibilitatea și deopotrivă determinarea cu care a răspuns momentului *metanoic*, care a declanșat mântuitorul drum al cunoașterii lui Dumnezeu.

Dacă duioșia și șfiala au devenit cuvinte „rușinoase” ne putem aștepta ca atitudini de tipul bunul simț, delicatețea manierelor, politețea, și diferitele alte căi de metaforizare a vieții, într-o lume rea și cărtitoare, să devină termeni ostracizați, deturnați, evitați. S-a ajuns, așadar, în (in)voluția spiritului la un *colaps* ce pare greu de trecut. Se poate vorbi chiar de o dramă divino-umană; cum altfel putem numi modalitatea în care se încearcă demitizarea, relativizarea, caducizarea și discreditarea ideii de Dumnezeu, prin tot felul de producții ale minții omenești la limita drăcescului, absurdului și nefirescului; noi înșine, nu o dată, prin presanța noastră imorală, prin tot felul de prevalențe total străine lucrării preoțești (citește: avântul mercantilor, schizoid, fundamentalist ori cel al aroganței demnității), alimentăm și dăm apă la moara oprobiului; și așa, ne ducem viața într-o lume tot mai greu de înțeles, într-o lume în care legea și fărădelegea se confundă „disimulându-se una în alta, în care tradiția și trădarea se simt legate în distorsiunea lor”. Răspunsul la această dilemă (citește: la această incidență nefericită asupra destinului, închipuind un *perpetuum mobile* al decăderii morale) este simplu: cara-

pacea păcatului primar în loc să fie străpunsă de frumusețea morală recuperată, de conștiința păcătoșeniei, de dorul metanic, dimpotrivă se îngroașă în fiecare zi; în fiecare zi mai adăugăm un strat de mândrie.

Doi oameni intră în lăcașul sfânt și se roagă, stau de vorbă cu Dumnezeu. Unul era *fariseu*, iar celălalt *vameș*. Intenția fariseului – a aferatului și prețiosului, chipurile a nedreptățitului, a geniului, cel nu destul de aclamat și adulat (ce Isus, ce Hristos, el este superlativul), este să atragă atenția. Tonul lui este arogant, verbul lui trădează formalism, vanitate, multă iubire de sine, dispreț față de semeni; este gata oricând să inițieze/deschidă lumii întregi procese de intenție. Mai mult, ceva ne face să credem că, în sinea lui, este mai într-atât de pornit și pe Dumnezeu, de la care așteaptă numai el știe ce. Într-un colț, discret și ispășit sta și se ruga vameșul, care, prin pocăință demolează zidul răutății și egoismului, al propriei suficiențe și mândriei deșarte, și se proclamă pe sine păcătos; este omul care asemenea atâtor înțelepți conștientizează și recunoaște că „nu de Dumnezeu mă tem, fiindcă El este bun, atotbun, ci de mine însumi, că atât de liber și de rău fiind pot face orice”. Câtă vreme rugăciunea fariseului a fost pur *ceremonială*, fastă și elaborată, rechizitorie de-a dreptul, rugăciunea vameșului a fost *spontană*, concisă, simplă, dramatică, de ispășire. Primul a crezut că-l poate coborî pe Dumnezeu la sine, mai mult că-l poate aservi; al doilea, prin smerenie s-a înălțat pe sine la Dumnezeu.

În cauză sunt Dumnezeu și omul; iubirea, frivolitatea și răul; pierderea fericirii și infernul nostru cel de toate zilele; în cauză sunt Dumnezeu, care ne-a creat și ne-a pus stăpâni în lume și care ne-a cerut doar fidelitate (nu supunere) și curăția inimii, și omul, care a ales răul în detrimentul iubirii (răul, cu tot arsenalul fărădelegilor); și de atunci cât va fi lumea, omul moare câte puțin. Inițial, răul nu a existat, dar odată pactul făcut, maleficul a pus stăpânire pe om asemenea unei iubiri pătimașe, blestemată. Și de atunci, binele și răul, adevărul și minciuna, iubirea și ura, smerenia și mândria, legea și fărădelegea se confundă, se amestecă, ca-ntr-un scenariu *faustic*; și așa, ne vine tot mai greu să-i identificăm pe cei care ne vor binele, pe cei care ne iubesc. În aceste condiții, tăcerea noastră prelungită, contabilă, falsă, ne culpabilizează; și așa, pietrele vor vorbi în locul nostru. Și dacă vom tăcea, vom rămâne niște *exilați* și ciudați, aidoma albatrosului lui Baudelaire; și *nedefiniți* și lumea ni se va părea stranie, iar oamenii ni se vor înfățișa resemnați și reci, *debusolați* și fără motivația bucuriei de a trăi. Și pentru faptul unic că el, omul, „este ființa unei cunoașteri dificile, patetice, riscante, dar capabil de înțelegerea și participarea la mișcarea/lucrarea/nevăzutul, în care îl atrage divinul”. Și pentru faptul că, doar el, omul, este în stare să înțeleagă și să privească dincolo de zare și să simtă „invizibilul Celui Întrupat și Înviat”.

 Pr. Iosif Zoica

Cuvânt despre îndreptarea păcătoșilor

De cele mai multe ori, când spunem cuiua adevărul într-o manieră directă, se poate să întâmpinăm neplăceri. Trebuie, însă, să știm că puțini bolnavi iubesc doctorul ce le vestește faptul că suferă de o boală incurabilă sau ucigașă și stăruie asupra acestui fapt. Dragostea față de frații noștri ne impune să nu-i tratăm întotdeauna cu asprime, ci să le spunem acele cuvinte care le vor sluji cu cel mai mult folos spre mântuire. Să ne aducem aminte cum Mântuitorul nostru n-a tunat împotriva femeii păcătoase pe care fariseii au adus-o ca să fie bătută cu pietre, ci i-a grăit cu bunătate: „Du-te și de acum să nu mai păcătuiești!” (In. 8, 11). Când Anania a venit la Saul, care era orbit, nu s-a năpustit asupra lui cu înjosiri și ocări pentru că-i prigoniște pe creștini, ci l-a numit evanghelicește: „Saul, frate!” (Fapte 9, 17).

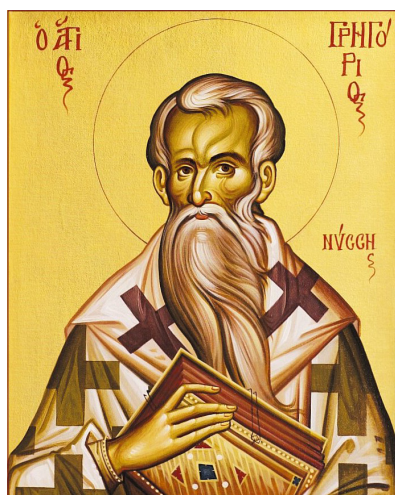
Se povestește despre o soră monahie, că a venit la Sfântul Serafim de Sarov, mărturisindu-i că pătimește de nervozitate mâniașă cu crize de furie cumplită. După ce a măr-

turisit aceasta, aștepta de la omul lui Dumnezeu dojenire și epitimie mare. Însă, în loc de muștrare și de canon, la urechi i-au ajuns vorbe bune ale duhovnicului: „Ce spui tu, soră? Tu ai un caracter minunat, liniștit - un caracter cu adevărat minunat, smerit și blând!”. Ca o ploaie lină pe pământ însetat au căzut aceste vorbe bune pe sufletul femeii, care a tras din ele două foloase: s-a rușinat de sine mult și a dobândit nădejde. Această pildă ne arată cum putem reuși ca ridicându-i pe oameni prin vorbe (bune și de laudă), să-i ajutăm să se ridice și cu fapta. Dacă putem trezi un om adormit cu o năframă, oare îl vom ucide cu sabia? Poate vom spune: „Dar Sfântul Serafim nu i-a spus acelei femei adevărul în față, în timp ce eu, tuturor adevărul în față le spun!”. Sfântul Serafim a spus adevărul - acel alt adevăr care nu se vădea în mânia și furie. Fiindcă femeia se lăsa câteodată pradă mâniei, însă adeseori era foarte liniștită și blândă. Și sfântul lui Dumnezeu, ca un minunat educator și doctor, a ridicat ceea ce era bun în sufletul ei, trecând sub tăcere ceea ce era rău. De ce să mai vorbescă despre rău, dacă vorbise deja despre el femeia? Noi, însă, avem o metodă complet opusă: noi le aruncăm tuturor în față răul lor, boala lor morală. Și asta cu asprime, apăsător și cu răutate, în timp ce binele din păcătos îl trecem sub tăcere. Iată deosebirea dintre noi și cel al cărui nume a intrat în calendar.

Sfântul Nicolae Velimirovici, *Răspunsuri la întrebările lumii de astăzi*, vol. 2, Ed. Sophia, București, 2008, p. 208-209.

Patristica

Sfântul Grigorie de Nyssa

Sfântul Grigorie al Nyssei (335-384) n-a fost nici un mare administrator al Bisericii, nici un legislator al vieții monastice ca fratele său, Sfântul Vasile cel Mare (†1 ianuarie) și nici un predicator prestigios și un poet ca Sfântul Grigorie de Nazianz (†25 ianuarie). El s-a remarcat, totuși, între ceilalți Părinți și Scriitori bisericești din secolul al IV-lea ca cel mai erudit teolog speculativ al timpului, ca mistic și chiar „Părinte al misticii”.

Sfântul Grigorie de Nyssa a fost numit „capul care cugetă”, între Sfântul Vasile supranumit „brațul care lucrează” și Sfântul Grigorie de Nazianz denumit „gura care vorbește”. „Capul care cugetă” nu în înțelesul că ceilalți doi mari Capadocieni n-ar fi fost străluciți și n-ar fi gândit, ci în acela că episcopul de Nyssa a fost mintea cea mai speculativă și mai sistematică în ansamblul

acestor Părinți ai Bisericii. Sfântul Grigorie a făcut mare uz de filozofie. El s-a folosit la maximum de datele rațiunii. Toate elementele credinței, care pot suporta argumente raționale sau judecăți de valoare, sunt prezentate - în primul rând - ca adevăruri raționale. Ar fi, însă, o greșală să se susțină că Sfântul Grigorie e un raționalist pur. Raționalismul său e, de fapt, o încercare de a justifica și a sistematiza - în măsura posibilului - datele revelației prin acelea ale științei și filozofiei. Că nu toate datele revelației pot fi supuse acestei operații, se înțelege de la sine. Baza teologiei Sfântului Grigorie e Sfânta Scriptură, pe care el o interpretează cel mai adesea alegoric, îndeosebi în lucrările sale mistice și de edificare.

Bogata lui activitate de scriitor cuprinde scrieri sau omilii cu caracter exegetic (*Despre crearea omului, Tălcuire apologetică la Hexaemeron, Despre viața lui Moise sau despre desăvârșirea prin virtute*), scrieri dogmatice (*Marele cuvânt catehetic, Cuvânt despre suflet și înviere sau Macrinia, Către Eustatie, despre Sfânta Treime*), cuvântări ascetice (*Despre feciorie*) și epistole. Majoritatea scrierilor Sfântului Grigorie de Nyssa au, însă, un accentuat caracter ascetic-duhovnicesc. Întotdeauna, explicarea textelor din Sfânta Scriptură îi oferă prilejul de a descrie condițiile și modul înaintării credincioșilor în viața duhovnicească, iar expunerile dogmatice îi dau, de asemenea, prilejul de a le arăta ca temeuri pentru viața duhovnicescă.

Sfântul Grigorie de Nyssa a lăsat o operă deosebit de bogată, care dezvăluie profunzimea și extensivitatea uimitoare a gândirii sale. Fără a face uz de tendințele sofiste ale vremii sale, el rămâne, totuși, îndatorat acestui spirit, mult mai mult decât ceilalți capadocieni. Limba folosită de el este o îmbinare de elemente preluate din greacă, koine și Septuaginta. Întru totul, stilul său este influențat de retorica greacă a vremii. El face uz masiv de metafore, conține fraze lungi, întortocheate și greoaie, pline de avânt și patos.

Sfântul Grigorie al Nyssei s-a opus ereziei ariene și a susținut doctrina identității de substanță a Sfintei Treimi la Sinodul al II-lea Ecumenic de la Constantinopol, din anul 381. Astfel, participând la acest sfânt sinod l-au recomandat ca „stâlp al Ortodoxiei”, iar Împăratul Teodosie cel Mare (379-395) l-a impus ca normă de credință adevărată pentru toată lumea creștină. Biserica îl prăznuiește la data de 10 ianuarie a fiecărui an. În România, biserica „Domnița Bălașa” din București (paraclis patriarhal) păstrează fragmente din moaștele Sfântului Grigorie de Nyssa. Ele au fost aduse aici în secolul al XIX-lea de către Emanoil Hagi-Moscu, împreună cu Constantin Sturdza și Grigore Brâncoveanu.

Sfântul Grigorie de Nyssa, *Scrieri*, partea întâi, în PSB, vol. 29, EIBMBOR, București, 1982, p. 7-9.

Inteligența emoțională

Conceptul de inteligență emoțională a fost introdus relativ recent în vocabularul psihologilor (Wayne Leon Payne, 1985), desemnând „o abilitate care implică o relaționare creativă cu stările de teamă, durere și dorință”. Inteligența emoțională nu se reduce la o performanță academică, ci implică o serie de componente, altele decât cele raționale, cum ar fi abilitatea de a înțelege și de a stabili relații sociale.

Reușita în viață și performanțele realizate nu își au originea numai într-un IQ superior; reușita unei persoane cu un IQ modest se datorează cel mai adesea „inteligenței emoționale”, definită ca „abilitatea unei persoane de a fi în stare să se motiveze și să persevereze în fața frustrărilor, de a-și stăpâni impulsurile și de a amâna satisfacțiile, de a-și regla stările de spirit și de a împiedica necazurile să-i întunece gândirea, dar și de a fi stăruitoare și de a spera”.

Se trasează, astfel, o linie de demarcație între rațional și emoțional, sugerându-se ideea că avem „două minți”: una care gândește și una care simte, viața noastră mentală fiind creată prin interacțiunea acestor două moduri fundamentale diferite. Pe de o parte, putem vorbi de mintea rațională, care este modul de comprehensiune de care suntem cel mai conștienți, mai proeminent în starea de trezire, operând cu gânduri, capabili să cântărim și să reflectăm și, pe de altă parte, de mintea

emoțională, un sistem de cunoaștere impulsiv și foarte puternic. În raportul rațiune-emoție există o variație stabilă, în sensul că, cu cât un sentiment este mai intens, cu atât mintea devine mai dominant emoțională – și, deci, mai ineficientă din punct de vedere rațional.

Cele două instanțe, cea rațională și cea emoțională, au moduri diferite de a stabili raporturi între fenomene. Logica minții emoționale este „asociativă”, fiecare lucru îl susține pe celălalt, identitatea obiectivă a lucrurilor pierzându-și din valoare, ceea ce contează fiind felul în care sunt percepute experiențele trăite. Pornind de la realitatea obiectivă, se pot declanșa anumite amintiri sau elemente care simbolizează realitatea. Astfel, valoarea unor gesturi își găsește explicația în capacitatea acestora de a trezi anumite trăiri prin intermediul imaginilor și a metaforelor care se adresează direct minții emoționale. Limbajul în care se adresează astfel de simboluri este unul emoțional, logica lor captează mai puțin din punct de vedere rațional, ele găsindu-și locul în expresiile sufletești.

Capacitatea emoțională ne călăuzește hotărârile de moment, lucrând în colaborare cu mintea rațională; pe de altă parte, gândirea joacă un rol de conducător la nivelul emoțiilor, excepție făcând doar acele momente în care emoțiile sunt foarte puternice, mintea rațională fiind înlăturată, iar controlul fiind preluat de mintea emoțională. Primele reacții pe care le avem atunci când percepem ceva se datorează „inconștientului cognitiv”. Pe lângă faptul că înțelegem inconștient despre ce este vorba, hotărâm și dacă ne place sau nu acel lucru. Se poate vorbi de existența unei „memorii emoționale” pe baza căreia se formează opiniile inconștiente, emoțiile putând susține în felul acesta puncte de vedere independente de mintea noastră rațională. Felul cum gândim și cum ne comportăm este influențat de emoțiile care ne sunt trezite, fiecare sentiment având repertoriul său distinct de gândire, de reacție și chiar de amintiri.

Interesele, aspirațiile, ca și emoțiile, izvorăsc din orientările sentimentelor cristalizate. Sintetizând numeroase structuri de tendințe, sentimentele devin puternic forțe dinamizatoare, puternice motive de activitate. Sistemele psihice stabilesc între ele anumite raporturi de echilibru; ruperea echilibrului are ca efect o tendință de restabilire a acestuia. Dacă nu intervine niciun factor și nicio tensiune care să ne perturbe, echilibrul nostru biologic rămâne stabil și de slabă tensiune, iar orientarea intelectuală se poate exercita în mod „dezinteresat”, „obiectiv”, sentimentele noastre desfășurându-se pe planul intelectual. Amplificarea tensiunii în unele sisteme psihice are ca efect actualizarea altor sisteme psihice cu care, în mod normal, comunicarea este închisă. Cu cât o tensiune psihică este mai mare, cu atât ea este mai generală, cuprinde sisteme psihice mai numeroase; aceasta înseamnă că cea mai mică modificare a unui sistem atrage după sine o schimbare a totalității psihice; sporirea tensiunii afective provoacă o sporire a sensibilității diferențiale.

Emoțiile sunt importante pentru că modul în care simțim determină obținerea succesului și a eșecului. Emoțiile negative, stările de stres negativ, duc treptat la slăbirea organismului. Sănătatea emoțională este vitală pentru a funcționa în mod optim și creativ. Neconștientizarea sentimentelor are urmări negative, afectând capacitatea de decizie deoarece nu putem să luăm hotărârile cele mai bune doar rațional. Existența unor capacități emoționale bine dezvoltate sporesc șansele unui individ de a fi mai mulțumit de viață și mai eficient, acesta putând să-i stăpânească obiceiurile mintale care stau la baza propriei lui productivități. Pe de altă parte, acele persoane care nu sunt în stare să-și controleze viața emoțională și care duc bătlui, ajung să-și saboteze capacitatea de a se concentra asupra muncii și asupra gândirii clare.

 Psih. Paul Apostică

Sărbătoarea Arătării Domnului sau Epifania

Bisericii din secolul al III-lea, precum Clement Alexandrinul sau Sfântul Grigorie Taumaturgul, ne-au lăsat frumoase cuvântări și predici cu ocazia acestei mari sărbători.

Dacă în Răsărit avem destule dovezi privind existența praznicului Epifaniei încă din secolul al III-lea, în Apus el avea să intre în cult abia din secolul al IV-lea. Se pare că apusenii au preluat această sărbătoare de la răsăriteni, dându-le în schimb sărbătoarea Nașterii Domnului, care, în creștinătatea occidentală, era prăznuită pe data de 25 decembrie.

Trebuie să precizăm un aspect important legat de data praznuirii celor două sărbători. În primele secole creștine, acestea se prăznuiau în aceeași zi, mai precis, pe data de 6 ianuarie, dar începând cu secolul al III-lea, Apusul schimbă data praznuirii Nașterii Mântuitorului dintr-un motiv mai mult teoretic decât practic: „Atât în Orient, cât și în Occident, Nașterea Domnului a fost serbată de la început la aceeași dată, în legătură cu aceea a solștiului de iarnă, numai că orientalii au fixat-o după vechiul calcul egiptean, la 6 ianuarie, pe când Apusul, în frunte cu Roma, a recalculat-o fixând-o în funcție de data exactă la care cădea solștiul, adică la 25 decembrie” (Ene Braniște, *Liturgica*

generală, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2002, p. 131). Însă, uniformizarea în creștinătatea orientală și occidentală a datelor de prăznuire separate, 25 decembrie, respectiv 6 ianuarie, pentru cele două praznice s-a făcut, mai mult, din raționamente practice. Majoritatea popoarelor păgâne aveau sărbători solare în jurul solștiului de iarnă (22 decembrie). Biserica, prin mutarea zilei de prăznuire a Nașterii Domnului pe data de 25 decembrie, dorea să contracareze sărbătoarea zeului Mithra, zeul Soarelui, atât de populară în lumea păgână. Tocmai de aceea, de Crăciun, majoritatea troparelor și a stihirilor îi atribuie Mântuitorului apelative precum: „*Soarele dreptății*” (Mal. 4, 2), „*Răsăritul cel de sus*” (Zah. 6, 12) etc. (*Ibidem*, p. 132).

Sărbătoarea Nașterii Domnului și a Teofaniei nu trebuie să constituie un prilej de reflecții și analize sentimentalistice, ci de conștientizare a importanței vitale a Întrupării Domnului. Așadar, să înțelegem pe deplin și să credem că Dumnezeu s-a făcut Om pentru a noastră mântuire, că ne-a făcut părtași unei vieți noi, care ne dă posibilitatea de a deveni, la rândul-ne, dumnezei după har.

 Andrei Motora

Actualitatea creștină

● **Biserica Nașterii Domnului din Betleem va fi restaurată complet în anul 2020**

Firma de conservare AP. Piacenti SpA, din orașul toscanez Prato, care se ocupă de restaurarea bisericii „Nașterii Domnului” din Betleem, susține că s-a depășit jumătatea lucrărilor la proiectul estimat la 14 milioane de euro. Lucrările au început în anul 2013, alături de o echipă de muncitori palestinieni. Repararea a devenit necesară după ce UNESCO a considerat situl în pericol din cauza acoperișului și grinzilor de lemn afectate, precum și din cauza acoperirii mozaicului vechi de secole cu ceară și fum. Directorul general al firmei Piacenti, Giammarco Piacenti, a afirmat luni, 9 ianuarie, că această lucrare reprezintă o încununare a întregii activități de restaurare și că restauratorii „ating cerul cu mâna”.

Până acum, momentul culminant a fost descoperirea unui mozaic reprezentând un înger, care a fost acoperit de tencuială în urma unui cutremur din anii 1830. Îngerul, al șaptelea dintr-o serie de îngeri îndreptați către locul Nașterii, a ieșit la iveală după ce restauratorii au observat o schimbare de culoare a tencuiei prin camerele termografice utilizate. „Am început căutările și apoi au apărut primele plăci de mozaic. Curând, un val de euforie i-a cuprins pe toți restauratorii”, a spus Piacenti. „Aceasta a fost o descoperire frumoasă”.

Biserica Nașterii a fost construită prima dată de Sfânta Împărăteasă Elena în secolul al IV-lea. Reconstruită două secole mai târziu, această biserică reprezintă un loc de pelerinaj important pentru creștinii din întreaga lume. Restaurarea a progresat cu ajutorul fondurilor venite din partea unor țări și donatori, în special din diaspora palestiniană.

Prima fază a procesului de restaurare a presupus înlocuirea tavanului și a ferestrelor. Actualmente, se lucrează la refacerea rețelei electrice. Finalizându-se deja mai mult de 60% din lucrare, fazele finale includ restaurarea coloanelor și a pavajului. Se așteaptă ca lucrările să fie încheiate în anul 2020, când Betleemul va fi declarat capitala culturală a lumii arabe.

basilica.ro

Creștini, știati că... ?

● **Există o legătură între busuiocul Bobotezei și curiozitatea aflării viitorului?**

Indiferent de cultura în care a trăit, omul a dorit dintotdeauna să afle măcar o frântură din viitor. Istoria popoarelor antice ne demonstrează că principala preocupare din punct de vedere religios a unei comunități, a unui popor, a fost aceea de a afla viitorul. Dacă deschidem un manual de Istoria Religiiilor, în fiecare cultură vom găsi măcar o practică de divinație. Timpul și praful s-au așezat peste ele, cele mai multe dintre practicile Antichității fiind date uitării. Cunoscută și crezută este și „reteta” de a-ți afla viitorul partener de viață, cu ajutorul unui fir de busuioc din mătăzul cu care stropește preotul casele credincioșilor, în ajunul marii sărbători a Botezului Domnului. Cum a apărut această practică și care sunt implicațiile actuale ale busuiocului de la Bobotează?

Încă din secolul I î.Hr., obiceiul era cunoscut în tot bazinul Mării Mediterane. Grecii, dar și romanii, considerau busuiocul „iarba dragostei și a fertilității”, o plantă sacră, înflorirea fiindu-i celebrată prin serbări și adevărate ritualuri. Dacă în practica liturgică busuiocul nu are o încărcătură sacră, în tradițiile populare nu lipsește din niciun ritual. De la prima băită a pruncului, la nuntă și în ritualurile de înmormântare, busuiocul are un loc bine stabilit, aproape cu valențe magice. Întâlnirea dintre cele două cadre – liturgic și popular – în privința busuiocului, se întâlnește cu precădere în ajunul Botezului Domnului.

Deși pare o practică aducătoare de voie bună, în realitate reprezintă supraviețuirea cosmetizată a divinației păgâne. Tradiția populară le obliga pe fetele care luau busuioc de la preot să îl pună sub pernă în noaptea de Bobotează, cu speranța de a-și visa viitorul soț – nimic altceva decât o practică de a dezvălui un eveniment din viitor. Deși camuflat sub semnul nevinovăției, acest obicei este condamnat de canoanele Bisericii Ortodoxe sub numele de „ghicir” sau „ghicitoră”. Ghicitul viitorului nu este o practică demnă de un creștin care rostește, cu toată credința, „Facă-se voia Ta”. Întrucât credința noastră este sinceră și totală, nu avem nevoie să cunoaștem viitorul și nici să ne visăm soarta, partenerul de viață sau alte evenimente ce vor urma.

 Nicolae Pintilie

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei Decembrie 2016

Joi, 1 decembrie ❖ A liturghisit în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, apoi pe esplanada din fața Catedralei, a oficiat slujba de *Te-Deum*, adresând un mesaj festiv românilor adunați la marea sărbătoare. După aceea, a luat parte la parada militară, organizată cu prilejul serbării Zilei Naționale a României.

Vineri, 2 decembrie ❖ A efectuat o vizită de lucru pe șantierul în derulare de la Schitul „Sfântul Lazăr” din Alba Iulia.

Sâmbătă, 3 decembrie ❖ La Centrul eparhial, a primit un grup de pelerini din municipiul Gherla, adresându-le câteva cuvinte de zidire sufletească.

Duminică, 4 decembrie ❖ A săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Înălțarea Sfintei Cruci” de la Lupșa, protopopiatul Câmpeni. În cadrul slujbei, a hirotonit ierodiacon pe monahul Serafim. Tot în această zi, a sfințit o troiță de piatră din cimitirul așezământului monastic.

Luni, 5 decembrie ❖ La Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia a luat parte la conferința *Starea învățământului în județul Alba*, organizată de către Inspectoratul Școlar Județean Alba, rostind o alocuțiune.

Mărti, 6 decembrie ❖ Cu ocazia hramului, a liturghisit în sobor arhieresc la Catedrala episcopală „Sfântul Ierarh Nicolae” din Miercurea Ciuc.

Vineri, 9 decembrie ❖ S-a aflat într-un pelerinaj în Țara Sfântă, alături de un grup de credincioși, unde a vizitat Muntele Tabor, Nazaretul, Cana, Muntele Fericirilor, Capernaumul și, în cele din urmă, Tabga care este locul înmulțirii pâinilor și peștilor, și locul arătării lui Hristos Cel Înviat Apostolilor Săi, aflați pe Marea Galileii.

Duminică, 11 decembrie ❖ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie, într-un impresionant sobor de ierarhi, preoți și diaconi, în Ediculul Sfântului Mormânt. În aceeași zi, a parcurs Drumul Crucii, de la Pretoriu la Golgota, locul Răstignirii lui Hristos.

Mărti, 13 decembrie ❖ A vizitat Mănăstirile „Sfântul Teodosie”, „Sfântul Sava” și „Hozeva” din pustia Iudeii. În seara acestei zile, a poposit pe Câmpul păstorilor, după care s-a rugat în Peștera Nașterii din Betleem și, apoi, în Grota Laptelui.

Vineri, 16 decembrie ❖ În Sala Sinodală a Reședinței Patriarhale, a participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Sâmbătă, 17 decembrie ❖ Cu ocazia sărbătoririi zilei onomastice a Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a liturghisit alături de ierarhii Sfântului Sinod în Catedrala Patriarhală.

Duminică, 18 decembrie ❖ A săvârșit Sfânta Liturghie în parohia „Sfânta Ana” din municipiul Târgu-Mureș. La finalul slujbei, a acordat domnului Lazăr Lădăriu *Ordinul „Credință și Unire”*, iar membrilor colectivului de redacție al cotidianului „Cuvântul liber”, o *Diplomă specială*.

Mărti, 20 decembrie ❖ În Salonul de oaspeți al Centrului eparhial, a primit mai multe grupuri de colindători, voioși vestitori ai Nașterii Domnului.

Miercuri, 21 decembrie ❖ În Salonul de oaspeți al Centrului eparhial, a primit cete de colindători, adresându-le frumoase cuvinte despre semnificația Nașterii Pruncului Sfânt în ieslea Betleemului.

Joi, 22 decembrie ❖ La Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” din Alba Iulia, a participat la ședința Consiliului profesoral. Seara, a oficiat slujba de binecuvântare a iconostasului noii bisericii din cartierul *Recea* al municipiului Alba Iulia.

Vineri, 23 decembrie ❖ Seara, a asistat la concertul de colinde susținut de către corala „Sfânta Treime” a Catedralei *Reîntregirea*. La final, a oferit *Diploma Sfinților Ierarhi Bălgrădeni* domnului profesor Iosif Fiț, iar coriștilor, care au activat încă de la înființarea coralei, le-a acordat *Diplome de aleasă cinstire*. După aceea, în Salonul de oaspeți al Centrului eparhial, a oferit o recepție pentru membrii corului.

Sâmbătă, 24 decembrie ❖ A săvârșit slujba Vecerniei mari și a Litiei în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, vorbindu-le credincioșilor despre semnificația duhovnicească a Crăciunului.

Duminică, 25 decembrie ❖ De Praznicul Nașterii Domnului, a slujit în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia. După Sfânta Liturghie, în Salonul de oaspeți al Centrului eparhial, a avut loc recepția îndătinată.

Luni, 26 decembrie ❖ De sărbătoarea Soborului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Sfânta Maria” din municipiul Blaj.

Mărti, 27 decembrie ❖ A celebrat Sfânta Liturghie în sobor arhieresc, la Catedrala episcopală „Sfânta Treime” din Baia Mare, după care a luat parte la ceremonia solemnă a întronizării Preasfințitului Părinte Iustin, noul Episcop al Maramureșului și Sătmăruului.

Sâmbătă, 31 decembrie ❖ În Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, la cumpăna dintre ani, a oficiat slujba Acatistului Mântuitorului nostru Iisus Hristos, rostind un scurt cuvânt ocazional la intrarea în noul an 2017.

A consemnat
Pr. Bogdan Avram
Secretar eparhial

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a liturghisit la Catedrala mare din municipiul Târgu-Mureș

În Duminică după Botezul Domnului, 8 ianuarie, Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Înălțarea Domnului” - Catedrala mare din municipiul Târgu-Mureș. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Dacian Oprea a fost hirotonit preot pe seama parohiei Râpa de Jos, protopopiatul Reghin.

Piatra de temelie a fost pusă la data de 10 mai 1925, printre martorii acestui eveniment regăsindu-se ministrul Cultelor, Alexandru Lapedatu, episcopul Nicolae Ivan și Octavian Goga, în calitate de ministru. Târnosirea acesteia a avut

loc în ziua de 2 decembrie 1934.

Credincioșii mureșeni s-au bucurat de întâlnirea cu Arhipăstorul lor, care le-a sădit în suflete cuvinte de zidire duhovnicească. Pentru vrednicia sa,

părintele Inspector de Religie pentru județul Mureș, Claudiu Chiorean, a primit rangul de *iconom-stavrofor*.

Arhid. Rafael Orzeiu

Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Sfântul Antonie cel Mare” din Alba Iulia

În data de 17 ianuarie, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta Liturghie în parohia „Sfântul Antonie cel Mare” din municipiul Alba Iulia, care în această zi și-a sărbătorit hramul. La altarul acesteia slujește părintele profesor Simion Todoran.

Biserica din lemn a fost strămutată în toamna anului 1991 din localitatea Brăzești,

situată în zona Munților Apuseni. După mutare, prima Sfântă Liturghie a fost oficiată în noaptea de Paști din anul 1992, iar sfințirea locașului de închinare a avut loc la 16 august 1992.

Credincioșii, adunați în număr mare, s-au bucurat de prezența și slujirea Ierarhului locului. În cuvântul de învățătură, Înaltpreasfinția Sa i-a îndemnat pe toți să urmeze exemplul Sfântului Antonie, care demonstrează tuturor că sfințenia nu este o utopie, ci o realitate, încât toți creștinii pot să o dobândească.

Arhid. Rafael Orzeiu

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a slujit în parohia „Sfântul Gheorghe” din municipiul Reghin

În ziua de 22 ianuarie, Întâistătorul Eparhiei de Alba Iulia a liturghisit în parohia cu hramul „Sfântul Gheorghe” din cartierul *Liberității* al municipiului Reghin. În cadrul slujbei, Cristian Moldovan a fost hirotonit diacon. Comunitatea este păstorită de către vrednicul părinte Vasile Popeiu.

Parohia a fost înființată în anul 1994, iar piatra de temelie a edificiului a fost pusă în luna decembrie a aceluiași an. Din data de 24 septembrie 2000, sfintele slujbe s-au săvârșit în demisol, iar din anul 2010, de la praznicul Întrării în biserică a Maicii Domnului, acestea se oficiază sus, în

biserica pregătită pentru a primi podoaba picturii.

În cuvântul de învățătură, Înaltpreasfinția Sa a spus: „Ziua de astăzi e reală, iar ziua de mâine poate să nu mai fie. Sunt mulți oameni care afirmă că mai au timp să se pocăiască

sau că sunt prea tineri pentru a pași pe calea îngustă a crucii și a jertfei. «Astăzi în casa ta trebuie să rămân» (Lc. 19, 5). Așa îi zice Hristos lui Zahau. Deci, să luăm aminte!”

Arhid. Rafael Orzeiu

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu Botoi;
Redactori: Pr. Nicolae Aloman; Andrei Motora;
Colaboratori: Pr. Petrișor Muntean, Arhid. Rafael Orzeiu, Pr. Iosif Zoica;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2017 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxe postale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman